

Branschorganisationen
för dagligvaruhandeln

Diarienummer: N2020/01752/JL
Inskickat: 2020-09-28
Ansvarig tjänsteman: Martin Andersson

Från:
Svensk Dagligvaruhandel

Till:
Näringsdepartementet Landsbygdsavdelningen, Enheten för jordbruk och
livsmedelsföretagande
Anna Wikström
anna.wikstrom@regeringskansliet.se

Remiss av Promemoria om behovsanalys i den Strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige

Svensk Dagligvaruhandel tackar för inbjudan att svara på remiss av Promemoria om behovsanalys i den Strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige.

Kort om oss;
Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemsföretag är Axfood AB, Bergendahls Food AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige KB och Livsmedelshandlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 % av dagligvaruhandeln i Sverige, med butiker över hela landet. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 95 000 personer, varav en tredjedel är unga (15-24 år).

Övergripande kommentarer

SvDH anser att det är av stor vikt att jordbrukspolitiken och landsbygdsprogrammet bidrar till konkurrenskraften i svensk primärproduktion. Det är en förutsättning för en ökad produktion i linje med målsättningen i Livsmedelsstrategin. Det är även en förutsättning för att primärproduktionen ska klara av en hållbar miljö- och klimatomställning som kommer att krävas de kommande åren, samt för att möta kommande konsumenttrender. Ökad satsning på forskning och innovation är bland de viktigaste komponenterna för att säkra den svenska livsmedelsproduktionen på sikt. Även om de delarna till stor del ligger

utanför CAP behöver inriktningen i den svenska implementeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken understödja dessa satsningar. SvDH håller med om regeringens ambition att tillvarata möjligheter till samordning av andra fonder och nationella insatser i samband med utformningen och genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. SvDH väljer att inte kommentera i detalj på vissa delar som uteslutande berör primärproduktionen.

SvDH ställer sig även bakom regeringens ambition att minska den administrativa bördan för företag, andra stödmottagare och de administrerande myndigheterna. SvDH ställer sig bakom det separat inlämnade remissvaret från Sweden Food Arena.

Kommentarer per mål och målområde

SvDH kommenterar nedan på regeringens skrivningar inom respektive allmänna och särskilda mål och målområden.

Allmänt mål 1. Främja en smart, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor som säkerställer livsmedelstryggheten

Särskilt mål 1. Stödja jordbruksinkomster som det går att leva på och jordbrukets motståndskraft i unionen för att förbättra livsmedelstryggheten.

5.3.1 Goda konkurrensvillkor

SvDH håller med om vikten av att jordbruket behöver goda konkurrensvillkor för att säkerställa en ökad lönsamhet. Det är även viktigt för en grön omställning samt för att kunna möta ändrade konsumtionsmönster samt tillgodose konsumentefterfrågan på hållbara livsmedel.

Även om skatter och generella regler hanteras utanför CAP bör regeringen ta i beaktande att dessa, och framförallt livsmedelsmomsen och kostnaden för arbetskraft, har stor påverkan på lönsamheten i hela livsmedelskedjan. Svensk primärproduktion kan inte vara långsiktigt konkurrenskraftig jämfört med andra europeiska länder med ett avsevärd högre kostnadsläge på grund av skatter och avgifter. Här får man också beakta målsättningarna i livsmedelsstrategin om ökad lönsamhet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan där ändamålsenliga skatter och avgifter för livsmedelskedjan som helhet är en förutsättning.

Åtgärder som kan bidra till att både öka livsmedelskedjans hållbarhet och konkurrenskraft kan exempelvis vara

- Ge ekonomiska incitament till ekologiska jordbruk och landsbruksforskning
- Främja biologisk mångfald inom landsbygdsprogrammet
- Prioritera forskning inom hållbart vattenbruk och förädling av gröna proteiner
- Anta ett nationellt mål för att halvera matsvinnet till 2030

5.3.2 Konkurrenskraftigt jordbruk och 5.3.3 Affärsmässighet

SvDH medlemsföretag har avtal med en mängd småskaliga lokala producenter i hela Sverige. För att tillfredsställa konsumentefterfrågan på svenska

närproducerade livsmedel är det viktigt med en produktion i hela landet. SvDH ställer sig därför bakom ambitionen att kompensera för konkurrensnackdelar i de regioner som har sämre produktionsförutsättningar. Med tanke på de utmanande målsättningarna inom klimatområdet är det viktigt att det finns förutsättningar att producera animalieprodukter med en låg klimatbelastning.

SvDH anser i likhet med regeringen att det är viktigt med kompetensutveckling och rådgivning, inte minst för att klara en klimatomställning samt marknadsanpassning av produktionen för att möta konsumentefterfrågan.

5.3.4 Prissvängningar

Inga kommentarer.

5.3.5 Djurstallar

SvDH anser att investeringarna i moderna djurstallar behöver öka. Detta för att möta konsumenternas högt ställda krav på djurvälstånd, framförallt med fokus på att fasa ut uppbundna djur i mjölkproduktionen och i möjligaste mån ha betesdjur på bete.

5.3.6 Jordbruksmarkens produktionsförmåga

SvDH anser att jordbruksmarkens produktionsförmåga behöver upprätthållas för att även på sikt ha en stabil och ökande produktion i linje med målsättningarna i Livsmedelsstrategin.

5.3.7 Klimatanpassning

SvDH anser att det är viktigt med klimatanpassning av jordbruket för att säkerställa en hög och produktiv produktion som går i linje med konsumenternas efterfrågan på klimatvänliga livsmedel. Regeringen bör bidra till behovet av nya sorter och sortprovning i andra program, t.ex. genom ökade anslag till forskning. SvDHs medlemmar ser redan nu utmaningar i tillgången på svenskproducerade livsmedel, framförallt vegetabilier som kan fungera som alternativa proteinkällor.

5.3.8 Vilt

Inga kommentarer.

Särskilt mål 2. Öka konkurrenskraften och marknadsorienteringen med ett större fokus på forskning, teknik och digitalisering.

5.3.9 Ny teknik och kunskapsspridning

SvDH anser att det är av stor vikt att öka digitalisering och kunskapsspridning för att bidra till en ökad lönsamhet i primärproduktionen. Det innebär även möjlighet till marknadsanpassning och en mer behovsstyrd produktion som svarar mot konsumentefterfrågan. Viktigt i sammanhanget att primärproduktionen och resten av livsmedelskedjan kan få tillgång till ny teknik och forskningsresultat.

5.3.10 Samverkan jordbruk, rådgivning och forskning

SvDH ser Sweden Food Arena som en mycket viktig satsning för att åstadkomma bättre samverkan i livsmedelskedjan för forskning och kunskapsspridning. SvDH anser att de statliga resurserna till både forskning och innovation inom livsmedelskedjan måste öka. Viktigt att samverka mellan jordbruket och rådgivningen inriktas på marknadsanpassning, så att primärproduktionen satsar på den typen av produkter som konsumenterna efterfrågar. Detta bör komplettera målsättningen om högre lönsamhet och produktivitet.

Särskilt mål 3. Förbättra jordbrukarnas position i värdekedjan

5.3.11 Jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan

SvDH håller med om att jordbrukarna behöver anpassa produktionen efter de rådande konsumenttrenderna. Det kan bidra till utvecklingen av mervärdeskoncept och starka varumärken. Det ger möjligheter till bättre lönsamhet i primärproduktionen. SvDH anser att mervärden redan nu skapas i svensk primärproduktion samt att de ger en konkurrensfördel tack vare den stora konsumentefterfrågan på livsmedel med svenskt ursprung. Den mycket lyckade svenskmärkningen är ett tydligt tecken på det. SvDH anser att det är en felaktig slutsats att primärledet står för en relativt liten del av produktens slutvärde och att det i sin tur innebär en svag position i värdekedjan för primärproducenten. Svenskt ursprung i råvarans kan inte skapas någon annan stans än i primärledet.

Allmänt mål 2. Stärka miljövård och klimatåtgärder och bidra till unionens miljö- och klimatrelaterade mål.

Särskilt mål 4. Bidra till begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt till hållbar energi.

5.4.1 Inlagring av kol och växthusgasavgång från organogena jordar, 5.4.2 Förnybar energi och energieffektivisering, 5.4.3 Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet, 5.4.4 Minskad belastning på mark, luft och vatten

SvDH anser att inlagring av kol kan vara en förutsättning för att skapa mer klimatsmarta produkter. Frågan bör analyseras mer ingående och Sverige måste vara beredd att vidta åtgärder för att möta ev. kommande krav och målsättningar inom EU:s klimatlagstiftning. Aktörer i samtliga delar av kedjan arbetar för att nå netto noll utsläpp av växthusgaser och primärproduktionen måste även ha förutsättningar att göra det. SvDH bedömer att det kommer att vara en stor utmaning framöver att kombinera en ökad svensk livsmedelsproduktion med en nödvändig klimatanpassning. Därför är det värdefullt att på alla sätt utnyttja potentialen i produktion av förnybar energi samt effektivisera energianvändningen. Viktigt att fokusera på utbytet mellan forskning och praktik. SvDH anser att mer pengar behöver satsas på livsmedelsforskning och innovation via Sweden Food Arena.

5.4.5 Utveckling och spridning av kunskap om hållbar produktion

Det är viktigt för utvecklingen av en hållbar primärproduktion att sprida forskningsresultat och innovation på ett effektivt sätt. SvDH stödjer därför regeringens ambition att nyttja CAP för detta ändamål som ett komplement till de innovations och forskningsinsatser som görs inom ramen för Sweden Food Arena.

Särskilt mål 6. Bidra till att skydda den biologiska mångfalden, stärka ekosystemtjänster samt bevara livsmiljöer och landskap.

5.4.6 Biologisk mångfald i slättbygd och 5.4.7 Värdefulla gräsmarker

Konsumenterna efterfrågar i ökad grad en hållbar produktion av såväl animalier som vegetabilier. Betande djur bidrar till flera miljömål och det är viktigt för handeln att det finns möjlighet att erbjuda animalieprodukter från betande djur. Genom att låta mark vara beväxt så länge som möjligt binds mer kol i marken. Odling av vall, mellangrödor och naturbete blir därför ett allt viktigare inslag. Även den växtbaserade maten måste produceras på ett sätt som inte hämmar den biologiska mångfalden och det är därför bra med satsningar även på biologisk mångfald i slättbygd. Åtgärderna får dock inte försämra konkurrenskraften i svensk primärproduktion i relation till andra europeiska länder.

5.4.8 Genetisk mångfald, 5.4.9 Kompetens om biologisk mångfald

Inga kommentarer

5.4.10 Ekologisk produktion

Omställning till mer ekologisk produktion utan kemiska bekämpningsmedel, med varierande växtföljder och betande djur är viktigt för att uppnå miljömålen. SvDH ser att den tidigare kraftiga ökningen i efterfrågan på ekologiskt de senaste åren har minskat inom vissa kategorier, ökat inom andra och inte följt med den totala tillväxten. Vi ser därför att ytterligare satsningar på ekologisk produktion och konsumtion är nödvändiga.

5.5 Allmänt mål 3. Förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden

Särskilt mål 7. Locka och understödja unga jordbrukare och underlätta affärsutveckling i landsbygdsområden.

5.5.1 Underlätta generationsväxling

Inga kommentarer

5.5.2 Stärkt affärsmässighet på landsbygden

SvDH håller med regeringen om att det är viktigt att stärka affärsmässigheten på landsbygden och i landsbygdsföretagen. SvDH delar regeringens uppfattning att det finns potential att öka produktionen inom trädgårdsnäringen eftersom det finns en

stark konsumentefterfrågan på vegetariska alternativ och att det inom vissa varugrupper i stor utsträckning saknas svenska alternativ.

5.5.3 Kapitalförsörjning på landsbygden, 5.5.4 Arbetsmiljö

Inga kommentarer

5.5.5 Utveckling genom nya företagare

SvDH medlemsföretag ser en stor efterfrågan på lokalproducerade produkter. Det är viktigt att innovativa och drivna företagare vågar satsa på livsmedelsproduktion i hela landet försvara på den efterfrågan.

5.5.6 Attraktiv landsbygd

SvDHs medlemmar har verksamhet i alla Sveriges kommuner. För de butiker som finns i glest befolkade områden med långt avstånd till en större tätort är kundunderlaget en utmaning för att nå lönsamhet och framförallt för att kunna investera i ny teknik. Det särskilda butiksstödet har varit mycket viktigt för att kunna behålla butiker i hela landet och SvDH önskar att det kvarstår under nästa programperiod.

5.5.7 Djurvälstånd och djurhälsa

Sveriges goda djurvälstånd och mycket låga antibiotikaanvändning är en bidragande faktor till den goda efterfrågan på svenskproducerade vegetabilier. SvDHs medlemsföretag ser låg antibiotikaanvändning i animalieproduktionen som en mycket viktig fråga och man har enats om gemensamma antibiotikakriterier vid inköp av kött. Att Sverige kan upprätthålla den goda djurvälståndet och den låga antibiotikaförbrukningen är därför mycket viktigt. Jordbruket har många utvecklingsmöjligheter som kan bidra till en mer hållbar produktion.

5.6.1 Kunskapssystemet AKIS

De nationella anslagen till forskning och innovation behöver öka. Viktigt att Sverige utnyttjar medlem i gemensamma forskningsprogrammet Horisont Europa. Här behöver näringslivet hjälp från myndigheter för att mäta med den omfattande administrationen som är förknippad med att ta del av utlysningar.